

Sygn. akt I C 920/14

1.

3. WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

c.a. Dnia 23 października 2015 roku

(...)i.i. Sąd Rejonowy Gdańsk -Północ w Gdańsku, Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący SSR Agnieszka Piotrowska

Protokolant sekr. sąd.(...)

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2015 roku na rozprawie

sprawy z powództwa P. W.

przeciwko M. S. (1)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej M. S. (1) na rzecz powoda P. W. kwotę 22.500 zł (dwadzieścia dwa tysiące pięćset złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III. ustala iż pozwana ponosi koszty procesu w 90%, a powód w 10% pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Sygnatura akt I C 920/14

UZASADNIENIE

Powód P. W. domagał się zasądzenia od pozwanej M. S. (1) kwoty 25.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 marca 2014 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, iż w dniach 13 i 26 marca 2013 r. przelał na rzecz pozwanej kwoty 20.000 zł i 5.000 zł tytułem „nagrody”, przy czym nie łączył go z pozwaną żaden stosunek prawny mogący być podstawą ww. świadczenia. Powód w chwili składania oświadczeń woli dotyczących przekazania pozwanej ww. kwot, znajdował się w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i pokierowanie swoim postępowaniem, ponieważ cierpi na chorobę psychiczną, która na początku roku 2013 się nasiliła. Po poddaniu się leczeniu szpitalnemu i przyjęciu stosownych leków, powód pismem z dnia 24 lutego 2014 r. wezwał pozwaną do zwrotu ww. kwot wskazując, że stanowią nienależne świadczenie, jednak bezskutecznie.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o obciążenie powoda kosztami postępowania. Pozwana stwierdziła iż zachowanie powoda było celowe i z premedytacją, pozwany nie był niepoczytalny, a przelewanie przez niego ww. środków było jedną z form nakłonienia matki pozwanej do zgody na ponowne wspólne zamieszkanie. Pozwana traktowała powoda jak własnego ojca, dlatego – mimo, iż nie oczekiwała od niego żadnych świadczeń – potraktowała je jako prezent i wykorzystała w dobrej wierze. Powód wniósł o zwrot tych środków dopiero po ponad

roku, co według pozwanej jest związane z faktem, iż jej matka, wobec bezskuteczności egzekucji alimentów od powoda, złożyła pozew o alimenty przeciwko jego rodzicom.

Sąd ustalił co następuje:

Matka pozwanej M. S. (2) pozostawała w związku z P. W. około 15 lat. Z tego związku urodził się syn P.. Powód zamieszkiwał z pozwaną jej córką oraz synem do lipca 2010r, od listopada 2010r. usiłował wrócić, w tym celu wysyłał do matki pozwanej szereg smsów.

/dowód: zeznania świadka M. S. (2) k. 75-77, zeznania pozwanej M. S. (1) k. 96-97/

Powód w dniu 13 marca 2013 r. dokonał przelewu na konto pozwanej na kwotę 20.000 zł (tytuł przelewu: (...)), natomiast w dniu 26 marca 2013 r. dokonał przelewu na konto pozwanej na kwotę 5.000 zł (tytuł przelewu: „Dla schorowanej M. i twardego P. po równo na dobrych lekarzy tylko czy tacy jeszcze istnieją od zając nu pagadi!”).

/ **bezsporne**, nadto: potwierdzenia wykonania przelewów – k. 8, 9/

U powoda występują uporczywe zaburzenia urojeniowe. Powód pozostawał w stanie chorobowym co najmniej od lutego – marca 2013 r. Choroba ta charakteryzuje się, również u powoda, brakiem krytycyzmu oraz brakiem wglądu w objawy chorobowe, co powoduje niechęć do korzystania z pomocy oraz podejmowanie leczenia. Stan ostrej psychozy u powoda, który występował pod postacią zaburzeń myślenia (uporczywych urojeń) znosi prawidłowe rozumienie rzeczywistości i powoduje chorobową interpretację sytuacji życiowych. W dniach 13 i 26 marca 2013 r. powód pozostawał pod wpływem objawów psychotycznych zmieniających obraz rzeczywistości. Opisywane zaburzenia myślenia tego okresu spowodowały, że P. W. znajdował się w stanie wyłączającym swobodne powzięcie decyzji i wyrażanie woli.

/ **dowód** : opinia pisemna biegłego psychiatry J. B. – k. 116-122, ustna opinia uzupełniająca – k. 167 (protokół elektroniczny)/

Pozwana z przelanej przez powoda kwoty 5.000 zł przekazała połowę (2.500 zł) swojej matce, M. S. (2) z przeznaczeniem na potrzeby P. – syna powoda i M. S. (2), a przyrodniego brata pozwanej. Pozostałe pieniądze pozwana przeznaczyła na leczenie (m. in. na prywatne wizyty u lekarzy endokrynologa, ginekologa, psychologa), rehabilitację, naukę (w tym czesne za prywatną szkołę), a także na swoje drobne potrzeby.

/ **dowód** : zeznania świadka M. S. (2) – k. 75-77, zeznania pozwanej M. S. (1) k. 96-97/

Sąd zważył co następuje:

W pierwszej kolejności podkreślić należy, iż stan faktyczny pomiędzy stronami w dużej części nie był sporny – strony zgodnie przyznały, iż miał miejsce fakt dokonania przez powoda przelewów na łączną kwotę 25.000 zł na rzecz pozwanej. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków oraz stron, za wyjątkiem tej części zeznań pozwanej oraz świadka M. S. (2) z której wynikało, iż powód dokonał spornych przelewów w sposób świadomy i celowy, mając na uwadze, iż zeznania te pozostawały w sprzeczności z opinią biegłego. Sporną pozostawała natomiast kwestia, czy świadczenie to było świadczeniem bez podstawy prawnej, w szczególności, czy powód dokonał przelewów świadomie, czy też w stanie wyłączającym swobodne powzięcie decyzji i wyrażanie woli. Tę okoliczność Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o opinię biegłego sądowego z zakresu psychiatrii, którą Sąd ocenił jako fachową i wyczerpującą, a przedstawione przez biegłego wnioski za wyprowadzone w sposób logicznie poprawny z poczynionych ustaleń. Strona pozwana wprawdzie opinię zakwestionowała, jednak biegła odpowiedziała na zarzuty strony pozwanej w ustnej opinii uzupełniającej, co do której żadna ze stron zastrzeżeń już nie zgłaszała.

Podstawą prawną roszczenia był art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c., zgodnie z którymi to przepisami ten kto uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby bez podstawy prawnej zobowiązany jest do jej zwrotu. Przepisy

o bezpodstawnym wzbogaceniu stosuje się do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeśli (...) podstawa świadczenia odpadła.

Konieczną przesłanką roszczenia opartego na przepisie art. 405 k.c. jest istnienie współzależności pomiędzy powstaniem korzyści w majątku wzbogaconego i uszczerbku w majątku zubożonego. Ta współzależność polega przede wszystkim na tym, że zarówno korzyść jak uszczerbek są wynikiem jednego zdarzenia (...)Zgodnie natomiast z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

W niniejszej sprawie bezspornym był, iż doszło do przesunięcia majątkowego między majątkiem powoda a majątkiem pozwanej, na skutek dokonania przez powoda przelewów bankowych w dniach 13 i 26 marca 2013r. Mając na uwadze treść tych przelewów oraz fakt iż między powodem a pozwaną przez szereg lat występowały relacji zbliżone do relacji między ojcem a córką, przyjąć należało, iż powód dokonując tych przelewów dokonał na rzecz pozwanej darowizny.

Niewątpliwym w ocenie Sądu jest, iż wskazana czynność darowizny jest czynnością nieważną w rozumieniu art. 82 k.c. Powód bowiem w dacie dokonania przelewów pozostawał w stanie wyłączającym swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, co w sposób jednoznaczny wynikało z opinii biegłej Tym niemniej doszło do przejścia środków pieniężnych z majątku powoda do majątku pozwanego. Pozwana wnosząc o oddalenie powództwa wskazała, iż nie jest już wzbogacona gdyż kwotę 2.500 zł zgodnie z tytułem przelewu przekazała swojej mamie jako przedstawicielce ustawowej syna powoda – P., pozostała część w kwocie 13.000 zł przeznaczyła na studia zaoczne, oraz kwotę 6.000 zł na prywatne leczenie.

Jeśli chodzi o kwotę 2.500 zł przekazaną przez pozwaną bratu P. wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 407 k.c. obowiązek wydania korzyści w tym zakresie przeszedł na brata pozwanej, a powództw w tym zakresie podlegało oddaleniu.

Co prawda zgodnie z treścią art. 409 kc obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Tym niemniej z art. 409 k.c. wynika a contrario, że obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości nie wygasa w wypadku, gdy mimo zużycia lub utraty korzyści ten, kto ją uzyskał, jest nadal wzbogacony. Wzbogacenie trwa nadal zwłaszcza w sytuacji, w której ten, kto uzyskał bez podstawy prawnej pieniądze kosztem innej osoby, zużył je na spłacenie własnego długu. Zaoszczędzenie innych wydatków też jest wzbogaceniem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 marca 2014r. sygn. akt (...)) Podobnie stwierdził Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 5 lutego 2009 r., sygn. akt (...), iż w art. 409 k.c. mowa jest o zużyciu lub utracie korzyści w taki sposób, że zobowiązany do zwrotu nie jest już wzbogacony. Chodzi zatem tylko o takie sytuacje, kiedy zużycie lub utrata wzbogacenia nastąpiło bezproduktywnie, a więc bez uzyskania jakiegokolwiek ekwiwalentu, czy też innej korzyści dla majątku wzbogaconego.

Wskazać należy, iż pozwana nie zużyła korzyści bezproduktywnie, uzyskała bowiem w zamian świadczenie ekwiwalentne w postaci świadczeń medycznych oraz edukacyjnych, jednocześnie przeznaczając na te cele środki uzyskane od powoda poczyniła oszczędności wydatkach z majątku własnego czy też matki. Podkreślić również należy, iż pozwana oceniając obiektywnie sytuację winna była liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Stwierdzenie takie uzasadnia szereg okoliczności, jak zeznała pozwana nigdy wcześniej nie dostawała takich prezentów od powoda, zdaniem pozwanej powód dokonał rzeczonych przelewów celem zmanipulowania jej, przekupienia. Dodatkowo wskazać należy na tytułu przelewów które powinny skłonić pozwaną co najmniej do podjęcia jakichkolwiek działań celem uzyskania od powoda informacji odnośnie podstawy tych przelewów. Podkreślić również należy, iż w tamtym okresie pozwana nie życzyła już sobie kontaktów z powodem. A zatem świetle tych wszystkich okoliczności uznać należy, iż przekonanie pozwanej o prawnej podstawie do uzyskania korzyści od powoda nie mogło być uzasadnione.

Nie sposób również przyjąć jak chciała pozwana aby spełnienie świadczenia przez powoda czyniło zadość zasadom współżycia społecznego. Wskazać należy, iż przekazywane przez powoda na rzecz pozwanej kwoty były kwotami znacznymi, nie mogły stanowić zwykłego prezentu. Podkreślić należy, iż z samego faktu, iż między stronami przez lata

istniała bliska więź jak między ojcem i córką, nie wynika fakt, aby powód zobowiązany był do alimentacji pozwanej. Pozwana nie jest bowiem córką powoda, pomimo łączących strony w przeszłości relacji na powodzie nie ciężą żądane obowiązki zbliżone do alimentacyjnych na rzecz pozwanej. Nie sposób przyjąć aby czyniło zadość zasadom współżycia społecznego przekazywanie prezentów o wartość ponad 20.000 zł dzieciom swoich byłych partnerów.

Mając powyższe na uwadze powództwo jako niezasadne należało oddalić.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28. 09. 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490) oraz § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28. 09. 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461) jak w punkcie III wyroku, rozdzielając je między stronami w stosunku: 10% – powód, który przegrał spór w takim zakresie i 90% – pozwana, pozostawiając szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)